

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ДОСЯГНЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Матеріали Другої всеукраїнської наукової конференції

28 квітня 2012 р.

ЧАСТИНА I

Дніпропетровськ

2012

ЗМІСТ Секція «Педагогіка та сучасні

методики викладання»

Котиченко А. А.	Сім'я як ціннісний орієнтир виховання в Японії	3
Довбня О. А.	Інноваційні технології формування історичного мислення студентів заочної форми навчання	5
Нейжапа Л.С.	Роль фахових соціально-педагогічних дисциплін у професійному самовизначенні першокурсників	7
Антонець М.О.	Застосування нових тренінгів у процесі викладання психологічних дисциплін	9
Льницька Л.В.	«Логіка педагогічного досвіду» викладання дисципліни «інформаційно-аналітична діяльність»	11
Бабіна-Косенко О. І.	Місце жіночих гімназій в системі середньої освіти в Україні к. XIX-п. XXст.	14
Штогрин І. В.	Проблема навчання шестирічних першокласників	15
Велігура О.О.	Особистісний підхід як головний аспект формування співацьких навичок у дошкільників та учнів початкової школи	16
Жамардій В.О.	Теоретичні основи здоров'язберігаючих технологій в освіті	18
Бурова Е.В.	Деякі особливості роботи загальноосвітніх та вищих педагогічних навчальних закладів у період 70-Х років ХХ ст.	20
Голубова Г. В.	Структурні складові світньо-виховного простору вищого навчального закладу	22
Лисак Л. К.	Деякі аспекти формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічних ВНЗ	24
ГукО.Ф.	Теоретичні засади застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі	27
Морохов Г.О.	Нейролінгвістичне програмування як основа мультимедійної підготовки майбутніх менеджерів організацій	29
Оверчук О.І.	Особливості викладання соціально-політичних дисциплін у ВНЗ різного профілю	30
Мішак В.М.	Символічна та семіотична дидактика як складова уроку релігії в австрійській школі	32
Подлесна Г.В.	Використання елементів АСПН (активне соціально-психологічне навчання) при вивченні дисципліни «Психологія та педагогіка»	34
Ремінська Н.Р.	Розвивальний соціальний простір як умова підготовки дітей до школи	37
Підвальна Ю. В.	Основні етапи життєвого і творчого шляху Олексія Андрієвського	38
Слабковська АІ.	Підготовка потенційних батьків до усиновлення дитини-сироти	40
Торбунова Н.В.	Адольф Райхвайн - представник німецьких педагогів-реформаторів першої половини ХХ століття	42
Сокіл А Ю.	Зміст, форми та методи діяльності центрів зайнятості з реабілітації безробітної молоді	45
Шпиталевська Г. Р.	Дидактичні засоби підготовки студентів спеціальності «початкова освіта» до формування загальнокультурної компетентності молодших школярів	48

Антоновський О.В., Костева Ю.І., Окса М.М., Крук І.Ю., Рендюк С.П.	Значимість освіченості в інформаційній цивілізації	50
	Дидактична гра - як засіб інтерактивного навчання	52
	Самостійність і творчість і їх розвиток у студентів у процесі вивчення дисциплін математичного циклу	54
Токарук Л. С.	Соціально-адаптивне навчання дітей із вадами в Україні за допомогою інклюзивної освіти	56
Секція «Сучасна освіта: методологія, теорія, практика»		
Васько К.С.	Організація соціологічних досліджень як форма практичної соціології	58
Матвєєва О.О.	Методи контролю у системі педагогічної діагностики	60
Кузьміна А. А.	Аналіз сфери вищої освіти в Україні за роки незалежності	62
Коваленко Т. В.	Роль викладача у розвитку пізнавальної самостійності студентів в процесі вивчення суспільних дисциплін	65
Койчева Т. І.	Інноваційні процеси у вищій школі	68
Мошенська Л.В.	Проблема розвитку особистості на етапі зрілості	69
Панасенко Е. А.	Контент-аналіз як провідний метод вивчення експериментів у вітчизняних науково-педагогічних дослідженнях (1945 - 1991 рр.)	70
Мудрак В.І.	Коеволюційний контекст структурування змісту гуманітарної освіти в ВНЗ	73
Облєс І.І.	Роль філософії освіти у розбудові загальнонаціональної освітньої парадигми	75
Петрученя Г.Г.	Тендерна культура студентства - умова запобігання тендерному насильству	77
Розум К.В.	Сутність феномена «готовність майбутніх учителів гуманітарного профілю до запобігання і розв'язання конфліктів»	79
Петінова О.Б., Герелишин А.Я., Борщенко В. В.	«Суспільство знань»: основні проблеми у сфері освіти XXI століття	82
	Експериментальна модель формування організаційної культури майбутніх учителів початкової школи	84
Осипова Т.Ю.	Синергетичний підхід у педагогічному наставництві	86
Шаповалова О.А.	Соціально-орієнтована та особистісно-орієнтована освіта: перспективи розвитку	89
Цвєткова Г.Г.	Проблема професійного самовдосконалення особистості: психолого-педагогічний аспект	90
Акіншева І. П.	Концепції вивчення політичної соціалізації	93
Юхименко Н.Ф.	Концептуальні засади філософії освіти в Україні та їх провадження в педагогічну практику	94
Золотар Л.М.	Секція «Регіоназнавство та краєзнавчі дослідження» Шляхи сполучення Таврійської губернії в кінці XIX століття (за матеріалами першого всезагального перепису населення Російської імперії 1897 року).	96
Капко С.М.	Якою бачила Полтаву Маруся Чурай : історія повсякденності у краєзнавчому дослідженні	97

КОНЦЕПЦІЇ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Становлення концепцій політичної соціалізації відбувалось і відбувається під впливом величезної кількості чинників об'єктивного й суб'єктивного характеру. Якщо перші визначаються специфікою політичних процесів у тій або іншій країні, то останні прямо залежать від наукових шкіл і напрямків, які вивчають ці проблеми.

Провідною проблемою, яка, хоч і має суто педагогічний характер, але за своїми масштабами виходить далеко поза педагогічні межі, є створення ефективних механізмів інтеріоризації особистістю цілей і цінностей панівної в суспільстві політичної культури. Якщо раніше така ісультура, що ґрунтувалась на цінностях жорсткого тоталітарного суспільства, приписувала людині певну модель ставлення до влади й поведінки в соціумі, то нинішні моделі є плюралістичними, розрахованими на співіснування різноманітних політичних сил і поглядів [1, с. 12].

Метою статті є розгляд концепцій політичної соціалізації.

Окремі аспекти політичної соціалізації достатньо широко представлено в науковій літературі. Філософсько - соціологічні аспекти відображено в працях А.Бандури, Н.Едікова, Д.Істона та ін. Політологічні проблеми висвітлено в роботах С.Рощина, С.Разуваєва, В.Павловського, А.Надточія, Е.Шестопала. Однак при всьому розмаїтті політичної проблематики педагогічна її складова виглядає найменш розробленою, особливо щодо умов сьогодення.

У політичній науці поняття соціалізації досліджується головним чином в двох аспектах. По-перше, з погляду теорії політичної соціалізації, яка описує і пояснює, як відбувається соціалізація індивідів в політичному середовищі. Це специфічна область загальної теорії соціалізації. І, по-друге, з погляду політичної теорії політичної соціалізації, найменш розробленої в політичній науці. Її предметом є вивчення можливостей застосування категорій загальної теорії соціалізації до аналізу політичних систем.

Відзначимо, що більшість політологів дотримуються першого підходу, позначаючи терміном «політична соціалізація», або процес передачі політичних поглядів, ідей, уявлень і норм від одного покоління до іншого, або процес політичного дозрівання індивіда, формування його політичного "Я", розвитку власного погляду на політичний світ, власних політичних орієнтацій.

В той же час Д.Істон і Р.Гесс розглядають політичну соціалізацію як засіб, за допомогою якого члени політичної системи набувають *три* вигляду основних життєвих орієнтацій: 1) певну суму загальноприйнятих політичних знань, уявлень, що спільно розділяються, про природу політичного процесу, діяльність політичних лідерів; 2) політичні цінності, що розглядаються як найбільш загальні цілі, до яких, на думку індивідів, повинна прагнути система; 3) установки, з якими індивід підходить до політичних об'єктів (довіра, згода, симпатії, шанобливість або апатія, недовір'я, ворожість) [2, с. 156].

Необхідно зазначити, що сам термін "політична соціалізація" був вперше введений в 1959 р. американським ученим Г. Хайменом.

Основні напрями, по яких розвивалася теорія політичної соціалізації в цей період, можна визначити таким чином: це, по-перше, аналіз процесу політичної соціалізації, по-друге, вивчення "агентів", що впливають на процес соціалізації, і в третій, дослідження продукту, який виходить на "виході" процесу політичної соціалізації, тобто, політична свідомість, політичні з'явлення, орієнтації, установки.

На тлі політичних змін, подій в світі в кінці ХХ століття, змінилися і теоретичні підходи до визначення політичної соціалізації. Так, в останні десятиліття минулого століття соціалізація втрачає свій «вертикальний» характер у зв'язку з тим, що в традиційних суспільствах з'являються риси модернізації. Наприклад, однією з таких рис стає зниження ролі авторитету віку - більш старший вік батьків, вчителів і так далі не стає підставою для пошани і наслідування; те ж саме відбувається і відносно спорідненості - роль споріднених зв'язків знижується.

Теоретичною відповіддю на запити соціальної і політичної реальності, що змінилася, стала запропонована в 1986 р. Річардом Мерелманом принципово нова модель механізму засвоєння і ретрансляції політичних цінностей і установок. Згідно його ідеї "горизонтальної" (horizontal) політичної соціалізації, цим процесом є безперервний вибір з широкого числа можливих і конкуруючих між собою образів світу і моделей поведінки, кількість яких постійно збільшується в результаті взаємин між «рівними» учасниками процесу соціалізації на «горизонтальному» рівні. У «горизонтальній» соціалізації відношення між об'єктом і агентами соціалізації добровільні, рівні і тимчасові. Особа об'єкту стає центром моделі, на відміну від моделі «вертикальної» соціалізації, де особа виявлялася своєрідним «кінцем» ланцюжка впливів [3].

Пилип Васбурн вважає, що ці моделі політичної соціалізації слід розглядати не як окремі і протистоячі один одному концепції, а як взаємодоповнюючі підходи. Він пропонує наступну модель процесу політичної соціалізації: стадії життєвого циклу, на якій знаходиться індивід (дитинство, підлітковий вік, юнацтво, зрілість і старість), і агенти соціалізації (сім'я, в якій виховувався індивід, школа, церква, ЗМІ, сім'я самого індивіда, його робота і політичний досвід) є інтерактивними системами. Між агентами соціалізації існують комплексні взаємини на всіх стадіях життєвого циклу, і відносна значущість кожного з агентів соціалізації може варіюватися від одного періоду життєвого циклу до іншого. Політичні орієнтації індивіда в будь-якій точці життєвого циклу визначаються особистими природними особливостями, періодом життєвого циклу, який переживає чоловік, його попереднім досвідом соціалізації, а також тим положенням, яке він займає в соціальній структурі [4].

Таким чином, якщо вести параметри політики та політичної культури суспільства і внутрішній світ особистості, вона забезпечить передбачувану політичну поведінку громадян та збереження політичної єдності всієї нації.

Список використаної літератури

1. Загородній Ю.І. Політична соціалізація студентської молоді в Україні: досвід, тенденції, проблеми / Ю.І Загородній, В.С. Курило, С.В. Савченко. - К.: Генеза, 2004. - 142 с.
2. Жукова В.И. Общая и прикладная политология / В.И. Жукова, Б.И. Краснова. - М: МГСУ, 1997. - 992 с.
3. Гозман ЛЯ Политическая психология / ЛЯ. Гозман, Е.Б. Шестопал. - Ростов-на-Дону, 1996. - 138 с.
4. Хенсон Д. Глобальная модель политической социализации